

Kultur og likestillingsdepartementet,
Grubbegata 1.
Oslo.
Innspill sendes til: leselyststrategi@kud.dep.no.

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (saksnr.):
Sigrid Køhn Dobbe

Saksbehandler:
Siri Larsen

Dato: 25.05.23

Innspill til regjeringens leselyststrategi

1. Hva mener du/dere er de tre største utfordringene knyttet til lesing og leselyst?
 - A. **Lav leseglede:** PIRLS-undersøkelsen viser at norske barn skårer desidert dårligst på leseglede, av samtlige land. Kun 13% sier de er glad i å lese når de er 10 år. For å endre dette, må vi gi barna mange positive leseopplevelser i tidlig alder. Institusjonene som stimulerer til leselyst bør i større grad fokusere på den estetiske verdien og lesesituasjonen, foran nytteverdien av å lese. Slik kan barna få en mulighet til å oppleve litteraturen der den berører den enkelte. Deichman har gjennom mange år vist hvor viktig henvendelsesmetoden er for publikumssuksess og opplevelsen av relevans. Vi har brukt arkitektur, byplanlegging, interiørdesign og relasjonsbygging som metode for å invitere til økt litteraturbruk. Av få biblioteker på verdensbasis, øker antall utlån på Deichman.
 - B. **Manglende tilgang på bøker:** Forskning viser at det er viktige å introdusere bøker tidlig, men per i dag er det en utfordring at ikke alle barn i aldersgruppen 0-5 år har tilgang til bøker. Da er gode litteraturopplevelser hos barna viktig, og den innebærer også samvær mellom barn og voksne – en felles opplevelse av stor betydning. Lesning i tidlig alder bygger grunnlaget for en fortsatt kjærlighet til lesing når barna begynner på skolen.

C. **Sosiale ulikheter:** Det er klare sosiale ulikheter som skaper forskjeller i leseaktiviteter i Norge. Foresatte med høyere utdanning leser mer og oftere for barna sine. Vi trenger derfor tiltak som sørger for at alle barn også i aldersgruppen 0-5 år får et likere tilbud. Barnehagedekningen i Norge er svært høy. Ved å sørge for tilgang og bruk av bøker i barnehagene gir vi barn i Norge samme mulighet og utgangspunkt for leseglede.

2. Hva vil være de tre viktigste målgruppene for strategien?

- **Barnehagebarn:** Barn i skolealder mottar mange tiltak for å øke leselysten. Mens barn i aldersgruppen 0-5 år står i praksis nesten uten tiltak. Deichman anbefaler derfor at denne gruppen også inkluderes og prioriteres i leselyststrategien.
- **Foreldre og foresatte til aldersgruppen 0-5 år.**
- **Barnehageansatte:** For å sikre god leselyst trengs også et kompetanseløft i barnehagen. Barnehageansatte bør få tilbud om kompetansehevede tiltak.

3. Hva bør de tre viktigste tiltakene i strategien være?

- Endre fokus fra ensidig nytteverdi mer til den estetiske verdien av å lese og på lesesituasjonen.
- Tidlig innsats – gi barnehagebarn tilgang på bøker, gi de ansatte i barnehagene kompetanse på bruk av dem. Regjeringen har anbefalt innkjøp av en bok per barn i skolealder. Vi anbefaler at ordningen også rettes mot barn i barnehagen. Tettere samarbeid mellom barnehager og biblioteket kan løse behovet sammen med tilskudd til innkjøp av boksamlinger til barnehagebarn.
- Styrke skolebibliotekene.

4. Har dere gode eksempler på hva som bidrar til leselyst?

- Prosjektet "LeseFrø" i Deichman viser at tilgangen på bøker og kursing av de ansatte øker leseglede og leselyst blant både barn, foreldre og ansatte. På grunn av de gode resultatene ønsker Deichman å utvide ordningen til å inkludere alle 681 barnehager i Oslo. Ordningen

inkluderer også høytlesningsfestivalen "Lesefrøfestivalen" i uke 4 hvert år. Her blir barnehager i Oslo invitert til lesestund på sitt lokalbibliotek. Statistikken viser gode tall, og en festival som er godt besøkt. Hele året tilbyr bibliotekene aktiv formidling og fortellerkunst til barnehager, og i helgene til barn med foreldre/foresatte. Tilbudet skaper interesse for boka og fortellingen, og denne delen av bibliotekenes oppdrag bør styrkes.

5. Er det andre viktige områder vi må huske på?

- Godt fungerende skolebibliotek må være åpne og tilgjengelige gjennom hele skoledagen. En viktig suksessfaktor er kompetente ansatte. Skolebiblioteket må ses på som en integrert del av skolens pedagogiske arbeid, samtidig som de holder fokuset på den estetiske verdien, mer enn nytteverdien. Styrket samarbeid mellom skoler/skolebibliotek og folkebibliotekene er viktig for og lykkes med dette.

Innspillene på regjeringens innspillsmøte den 22.05.23 viser at oppmerksomheten på andre målgrupper enn barnehagebarn er godt dekket. Deichman har derfor valgt å fokusere på de minste barna her, selv om vi mener at strategien må treffe barn og unge i aldre.

Med vennlig hilsen

[Navn] Merete Lie

[Stilling] Fungerende direktør, Deichman

[Navn] Siri Larsen

[Stilling] Fagansvarlig, barnehagebarn

Vedlegg: 1. [List opp vedlegg]

Kopi til: [List mottakere på kopi]